

Ano ang maaasahan – Mataas na gradong kanser sa utak at gulugod

Tagalog

Ano ang maaasahan sa bawat hakbang ng paggamot at makaraan pa nito

Mataas na gradong kanser sa utak at gulugod

Ang talaan ng impormasyong ito ay magsasabi sa iyo kung ano ang maitatanong mo bago gamutin, habang ginagamot, at matapos gamutin ang iyong mataas na gradong kanser sa utak at gulugod. Ikaw ay makakahiling sa iyong pangkat ng karagdagang impormasyon at suporta.

Ang pakikipagtulungan sa iyong pangkat ay nangangahulugang matitiyak mo na makukuha ang paggamot, impormasyon at suporta na tama para sa iyo.

1. Pagpapatingin sa iyong doktor

Ang iyong doktor ay dapat kang suriin upang malaman ang sanhi ng di-mabuti mong pakiramdam. Sila ay magtatanong sa iyo tungkol sa anumang mga sintomas na maaaring mayroon ka. Halimbawa, maaaring ikaw ay may mga sakit ng ulo sa umaga, o na hindi mawala-wala.

Kung sa palagay ng iyong doktor ay mayroon kang mataas na gradong kanser sa utak at gulugod, papupuntahin ka nila sa espesyalista sa susunod na araw para sa karagdagang pagsusuri. Ang iyong espesyalista ay isang doktor na tinatawag na neurologo o maninistis sa utak. Sila ay sinanay makitungo sa mga taong may mataas na gradong kanser sa utak at gulugod.

Ang iyong doktor ay dapat magbigay sa espesyalista ng impormasyon tungkol sa iyong nakalipas na kalusugan, kung may iba pa sa iyong pamilya na nagkaroon ng kanser, at ang mga resulta ng pagsusuri sa iyo.

Kung magkakaroon ka ng anumang biglaang sintomas gaya ng sumpung o atake, ikaw ay dapat magpunta sa ospital kaagad-agad. Sa ospital ay titingnan ka ng isang neurologo o maninistis sa utak.

Ang iyong doktor o espesyalista ay dapat makipagtulungan sa iyo upang tiyaking mayroon kang impormasyon at tulong na kailangan mo. Ikaw ay makakapagtanong sa iyong doktor tungkol sa:

- Ano ang nangyayari sa iyong katawan at bakit ito nangyayari
- Ano ang mangyayari o maaaring mangyari

- Ano ang pakiramdam mo at paano mapananatiling mabuti ang iyong damdamin
- Sino ang makakausap mo tungkol sa pagkuha ng suportang kailangan mo
- Saan ka makakakuha ng higit pang impormasyon at suporta

Ikaw ay maaaring magkaroon ng isa o ibat ibang pagsusuri:

Computed tomography scan (CT scan)

Ang mga kompyuter at x-ray ay ginagamit upang makakuha ng madetalyeng litrato ng utak.

Magnetic resonance imaging scan (MRI)

Isang pag-scan na ginagamitan ng mga magnetic field at radio wave upang makakuha ng madetalyeng litrato ng katawan.

Pagsusuring pisikal

Ang iyong doktor ay titingin at gagawa ng mga pagsusuri upang tingnan ang sistema ng nerbiyos na kumokontrol at nagkokoordina ng lahat ng gawain ng katawan.

Ikaw ay makakapagsama ng isang kapamilya o kaibigan sa iyong mga pagpapatingin. Ikaw ay makakahiling sa iyong doktor ng karagdagang impormasyon at suporta upang tiyaking mayroon ka ng mga kinakailangan mo.

2. Mga pagsusuri

Maaaring papuntahin ka ng iyong doktor sa isang espesyalista, kung hindi ka pa nakakapagpatingin sa isa.

Ang espesyalista ay dapat gumawa ng karagdagang pagsusuri upang makita kung mayroon kang mataas na gradong kanser sa utak at gulugod.

Ito ay tinatawag na diyagnosis.

Kung mayroon ka ngang kanser sa utak at gulugod, ang mga pagsusuri ay magpapakita kung paano lumalaki ang kanser o kung ito ay kumalat na.

Ikaw ay makakapagtanong sa espesyalista ng:

- Anu-anong pagsusuri ang gagawin sa iyo
- Ano ang mangyayari sa mga pagsusuri
- Ano ang maipapakita sa iyo ng mga pagsusuri

Ikaw ay maaaring magkaroon ng isa o ibat ibang pagsusuri:

Computed tomography scan (CT scan)

Ikaw ay magkakaroon ng CT scan kung wala ka pa nito.

Magnetic resonance imaging scan (MRI)

Ikaw ay magkakaroon ng MRI scan kung wala ka pa nito.

Position emission tomography scan (PET)

Mag-iiniksiyon ng kaunting materyal na radyo-aktibo, at ang buong katawan mo ay mai-scan upang maipakita kung nasaan ang kanser.

Surgical biopsy

Ang biopsya ay ang pagtanggap ng isang maliit na sampol ng kanser sa utak at gulugod upang ito ay masuri.

Isang maliit na butas ang gagawin sa bao ng ulo. Ang espesyalista ay gagamit ng isang karayom upang kumuha ng sampol ng kanser sa utak at gulugod.

Ang espesyalista ay maaaring kailanganing magtanggap ng mas malaking piraso ng bao ng ulo upang maabot ang kanser sa utak at gulugod. Ito ay ginagawa nang may pampamanhid kaya hindi mo ito mararamdaman.

Ang sampol ay ipapadala sa laboratoryo upang makita kung ito ay kanser.

Ito ay dapat gawin ng isang maninistis na may malawak na karanasan sa pag-opera sa utak.

Ikaw ay makakapagtanong sa iyong doktor tungkol sa paghanap ng isang grupong pangsuporta sa may kanser. Makakatulong ang kaalamang may iba pang tao na nakakaunawa kung ano ang iyong dinaranas.

Ang iyong mga kaibigan at kapamilya ay maaaring makipag-usap sa isang grupong pangsuporta para sa mga tagapag-alaga.

3. Paggamot

Ang iyong espesyalista ay dapat makipagtulungan sa isang pangkat. Ang iyong pangkat ay binubuo ng mga taong nakakaunawa sa mataas na gradong kanser sa utak at gulugod.

Rerepasuhin ng iyong pangkat ang mga resulta ng pagsusuri sa iyo. Sila ay dapat magtanong sa iyo kung ano ang iyong nais at kailangan. Kayo ay dapat sama-samang magtulungan upang makagawa ng pinakamabuting plano para sa paggamot sa iyo.

Ikaw ay makakapagtanong sa iyong pangkat ng:

- Anong paggamot ang gagawin sa iyo
- Bakit ka ginagawan ng ganoong paggamot
- Ano ang mangyayari sa paggamot na iyon
- Ano ang magagawa ng paggamot
- Kailan sisimulan ang paggamot at gaano ito katagal
- Mga panganib at benepisyo ng paggamot
- Ano ang maaaring maramdaman mo habang ginagamot, mga side-effect, at ano ang magagawa mo upang maging mabuti ang pakiramdam hanggat maaari
- Ano ang maaasahan mo matapos ang paggamot

Ang iyong pangkat ay maaaring magmungkahi na sumali ka sa isang klinikal na pagsubok. Ang isang klinikal

na pagsubok ay ginagamit upang subukan ang isang bagong paggamot, o upang tingnan kung mas mabuti ang isang paggamot kaysa sa iba.

Kabilang sa mga kaagapay na paggamot ang masahe, acupuncture at meditasyon, pati na iba pang gamot na maaaring gamitin mong kasabay ng paggamot sa iyo. Ang ilang paggamot ay maaaring hindi gumanang mabuti kasabay ng paggamot sa iyo. Kaya, napakahalaga na makipag-usap ka sa iyong pangkat tungkol sa anumang kaagapay na paggamot na ginagamit mo, o nanaisin mong gamitin.

Ikaw ay maaaring magkaroon ng isa o ibat ibang paggamot:

Ang **pag-opera** ay ang pagtanggap ng kanser.

Ito ang pinakakaraniwang paggamot para sa mga taong may mataas na gradong kanser sa utak at gulugod. Ito ay dapat gawin ng isang maninistis na may malawak na karanasan sa pag-opera sa utak.

Ang **chemotherapy** o drug therapy ay gumagamit ng mga droga upang pigilin ang paglaki ng kanser.

Ito ay maaaring gamitin matapos ang pag-opera, kasama ng radiation therapy o matapos ang radiation therapy.

Ang **radiation therapy** o radiotherapy ay ang paggamit ng radiation upang pigilin ang paglaki ng kanser.

Maaaring ang radiation therapy lamang ang gamitin, o kasama ng chemotherapy.

Ang **steroids** at **anticonvulsants** ay mga gamot na pipigil sa iyo sa pagkakaroon ng mga sumpung. Ito ay maaaring gamitin upang mabawasan ang iyong mga sintomas.

Ang mataas na gradong kanser sa utak at gulugod ay karaniwang hindi napapagaling. Nangangahulugan ito na ang paggamot sa iyo ay malamang na hindi lubos na magpapawala ng kanser. Karamihan sa mga taong may kanser sa utak at gulugod ay makikipagtulungan sa kanilang pangkat ng palliative care upang pamahalaan ang kanilang mga sintomas. Ang palliative care ay tumutulong na mabawasan ang iyong mga sintomas at

makatutulong sa iyo na bumuti ang pakiramdam. Ang iyong pangkat ay sinanay makitungo sa mga taong may kanser sa utak at gulugod. Ikaw ay makakahiling ng lahat ng impormasyon at suportang kailangan mo.

Para sa karagdagang impormasyon tungkol sa paggamot at mga side-effect, ikaw ay makakapagtanong sa iyong doktor o **bumisita sa**

www.cancer.org.au/about-cancer/treatment

Ang iyong pangkat ay dapat makipag-usap sa iyo tungkol sa mga pangangailangan mo bago ka gamutin, habang ginagamot ka, at matapos ang paggamot sa iyo. Ikaw ay makakahiling ng impormasyon at suporta sa anumang oras upang matiyak na mayroon ka ng lahat ng kailangan mo.

Ang iyong pangkat ay makakapag-ugnay sa iyo sa ibang serbisyo at mga pangkalusugang propesyonal upang matiyak na mananatili kang malusog sa katawan at damdamin.

4. Matapos ang paggamot sa iyo

Pagkatapos ng paggamot sa iyo, ang iyong pangkat ay dapat magbigay sa iyo ng isang buod ng paggamot. Ang iyong buod ng paggamot ay taglay ang lahat ng impormasyon tungkol sa paggamot na tinanggap mo:

- Mga pagsusuring ginawa sa iyo upang madiagnos ang iyong kanser sa utak at gulugod, at ang mga resulta ng mga pagsusuring ito
- Paggamot na tinanggap mo, at kung kailan ka nagkaroon nito
- Mga pangsuyongang serbisyo at iba pang plano ng paggamot na natanggap mo

Ang iyong pangkat ay dapat makipagtulungan sa iyo upang gumawa ng isang plano ngayong natapos na ang paggamot sa iyo. Ikaw ay makaka-uwi na. Ikaw ay magkakaroon ng mga kasunod na pagpapatingin sa iyong espesyalista. Ikaw at ang iyong doktor ay dapat bigyan ng isang kasunod na plano na kabibilangan ng:

- Uri ng patuluy-tuloy na pangangalagang pinakamabuti para sa iyo
- Mga plano para sa pamamahala ng anumang mga side-effect ng paggamot
- Paano mabilis na kukuha ng tulong kung kailangan mo ito

5. Ang buhay na may kanser

Mga side-effect

May ilang tao na nagkakaroon ng mga side-effect habang sila ay ginagamot at matapos gamutin. Ang mga side-effect ay reaksiyon ng iyong katawan sa paggamot na iyong kinukuha. Ang mga ito ay normal, ngunit maaaring maging di-mabuti ang iyong pakiramdam.

Ikaw ay maaaring magkaroon agad-agad ng mga side-effect, o wala man lang, o maraming buwan matapos ang paggamot sa iyo.

Ikaw ay maaaring makipag-usap sa iyong doktor tungkol sa iyong mga side-effect, o **bumisita sa** www.cancervic.org.au/about-cancer/survivors/long-term-side-effects

Advanced care plan

Ang iyong doktor ay maaaring makipagtulungan sa iyo upang gumawa ng isang advanced care plan. Ang isang advanced care plan ay isang paraan ng pagsasaad ng

iyong mga ninanais at tinitiyak na alam ng lahat kung ano ang gusto mong pangangalagang medikal sa hinaharap.

Ikaw ay maaaring makipag-usap sa iyong doktor tungkol sa magkasamang paggawa ninyo ng isang advanced care plan, o **bumisita sa** www.advancecareplanning.org.au

Palliative care

Ang palliative care ay ginagamit sa ibat ibang hakbang ng paggamot sa iyo upang tulungang bumuti ang iyong pakiramdam. Ang palliative care ay makakatulong sa pagpapaghinawa ng sakit, mabawasan ang iyong mga sintomas at pabutihin ang kalidad ng iyong buhay.

Ikaw ay maaaring makipag-usap sa iyong doktor tungkol sa uri ng palliative care na pinakamabuti para sa iyo, o **bumisita sa** www.palliativecare.org.au

Gastos

May mga gastos sa bawat hakbang ng iyong kanser kabilang ang paggamot, akomodasyon at pagbiyahe. Ikaw ay maaaring magkagastos kung ginagamot ka sa isang pribadong serbisyong pangkalusugan kahit na mayroon kang pribadong pangkalusugang seguro. Ikaw ay maaaring makipag-usap sa iyong pangkat at sa pribadong pangkalusugang taga-seguro kung may mga tanong ka tungkol sa halaga ng bawat paggamot na maaaring gawin sa iyo. Ikaw ay maaari ding makipag-usap sa social worker sa iyong ospital.

Ikaw ay maaaring makipag-usap sa iyong doktor tungkol sa halaga ng paggamot sa iyo, o **bumisita sa** www.canceraustralia.gov.au/affected-cancer/

[living-cancer/dealing-practical-aspects-cancer/costs-treatment](http://www.cancer.org.au/living-cancer/dealing-practical-aspects-cancer/costs-treatment)

Ikaw ay maaaring makipag-usap sa iyong doktor tungkol sa halaga ng akomodasyon at pagbiyahe, o **bumisita sa** www.cancercouncil.com.au/get-support/practical-support-services

Maraming bagay na pag-iisipan kapag mayroon kang mataas na gradong kanser sa utak at gulugod. Marami ding impormasyon at suporta. Mahalagang gawin mo kung ano ang tama para sa iyo. Ikaw ay maaaring makipagtulungan sa iyong pangkat upang matiyak na mayroon kang pinakamagaling na pangangalaga.

Impormasyon at suporta

Cancer Council

- Ikaw ay maaaring makipag-usap sa isang pang-kanser na nars: **13 11 20**
- Kung kailangan mo ng tagasalin sa wika: **13 14 50**

Carers Australia

- Impormasyon at suporta para sa mga tagapagalaga: **1800 242 636**

